

Bijbeluitleg, Israël en de Palestijnen

Bijbel niet laten buikspreken

Rond de kwestie Israël en de Palestijnen wordt menigmaal de Bijbel er bij gehaald als bewijs van eigen gelijk. Maar bij het 'plukken' van dergelijke teksten moet je wel de tekst recht doen, vindt Johan Snoek. En de Bijbel mag zeker niet ter legitimatie van onderdrukking van andere volken dienen, vindt hij.

Christenen hebben in de loop der eeuwen gewaagd in hun uitleg en toepassing van bijbelteksten. 'God wil het', meende men en zo begonnen de kruistochten. De Joden werden wreed vervolgd door christenen en die hadden daar bijbelteksten voor. Met Jozua 10: 12-14 'bewees' men niet alleen dat de zon om de aarde draait, maar ook kon Jozua door de extra lange dag Israëls vijanden volledig vernietigen en dat moest dus blijbaar: de tekst werd gebruikt als legitimatie voor de uitroeiing van inheemse volkeren in Noord-Amerika en Afrika. De slavernij werd verdedigd met de Bijbel in de hand: het ging immers om kinderen van Cham. Ook voor de apartheid in Zuid-Afrika werden bijbelteksten gebruikt en menig een in Nederland deed daaraan mee.

Ongetwijfeld geloofden velen in een uitleg en toepassing die zeggen we nu - tegen Gods wil was. Blijkbaar is het steeds een gevaar dat je ongemerkt de Bijbel voor het karretje van je eigen belangen en ideeën spant, in plaats van je door de Bijbel te laten zeggen.

Weg en waarheid

Het gaat daarbij niet om de waarheid van een dogma, bijvoorbeeld dat van de drie-eenheid, maar om een waarheid waarin en een weg waarop we moeten wandelen: "Leer me, Heer, uw weg, opdat ik in uw waarheid wandele." (Ps. 86: 11). Misschien voel je niets voor die weg, omdat het wandelen daarop offers kost. Paulus schreef: "Ik vermaan u dan, broeders, met beroep op de barmhartigheden Gods, dat ge uw lichaam stelt tot een (...) offer; (...) opdat ge moogt onderkennen wat de wil van God is (Rom. 12: 1-2).

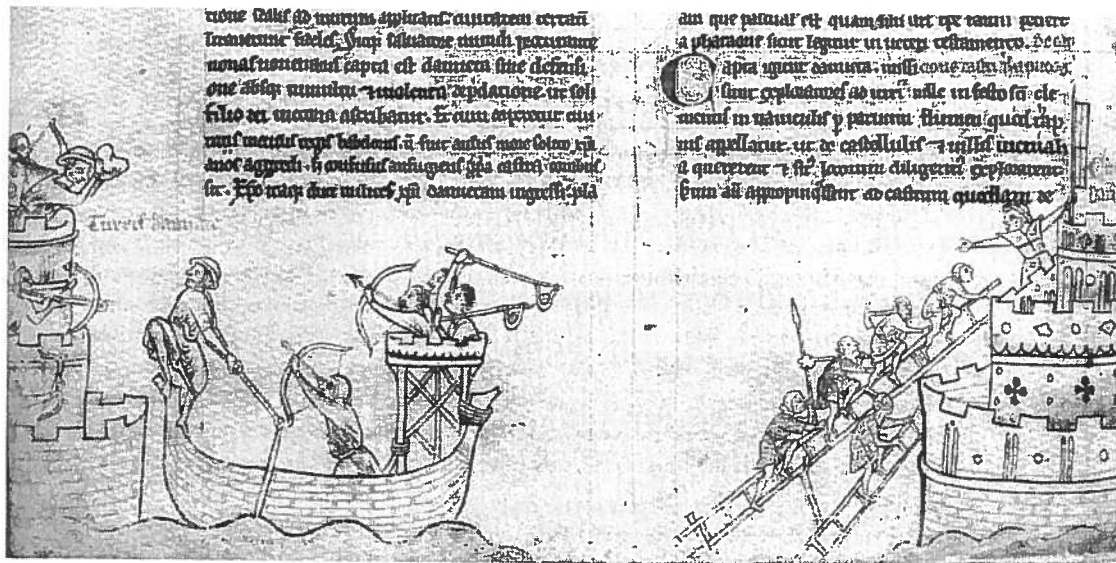
Als je tot dat offer niet bereid bent, dan kun je eigenlijk net zo goed de Bijbel dicht laten, want dan valt nauwelijks te verwachten dat je de weg zult zien en de waarheid zult vinden.

Dat geldt voor iedereen die ermee bezig is. Het geeft tegelijk onze gedachtewisseling smaak en zin, want we hebben iets gemeenschappelijk dat boven de menselijke maat uitreikt. Verschil van inzicht behoort daarbij niet verdoezeld te worden. Wel dien ik te

aanvaarden dat mijn gesprekspartner te goeder trouw is.

Ook rond het vraagstuk Israël en de Palestijnen wordt met graagte bijbelteksten geciteerd (zie bijvoorbeeld CW 25 juni en 9 juli) Zo wordt in CW van 25 juni de aanspraak van Israël op het land Israël gezien als deel van Gods heilsplan gestaafd met Ezechiël 36: 24. "Ik zal u weghalen uit de volken en u bijeenvergaderen uit alle landen, en Ik zal u brengen naar uw eigen land".

Voor een goed verstaan is het van belang een tekst te lezen in de context (het verband) van het hoofdstuk, en van het hele bijbelboek. Wat het laatste betreft vertelt ons de inleiding op Ezechiël in de *Groot Nieuws Bijbel*: "Ezechiël wordt in het jaar 597 voor Christus samen met koning Jojakim en alle vooraanstaande mensen van Jeruzalem en Juda naar Babel gedeporteerd. Daar richt hij zijn

• 'God wil het', meende men en zo begonnen de kruistochten.

dat jaar honderden Palestijnse dorpen verwoest en de bewoners verdreven.

Olijfboom

Ik zag onlangs een foto van een 600 jaar oude olijfboom, geroid vanwege de bouw van het veiligheidshek/apartheidsmuur (doorstrep naar believen). Onder deze boom heeft een Palestijnse familie al die eeuwen gewoond en nu zie je de knoestige stronk, die volgen het bijbehorende bericht later door een Israëlische boomkwekerij voor \$ 5500,- te koop werd aangeboden. Dat is een heel andere situatie dan in Ezechiël 36

scheppe kritiek bepaald niet uit. Integendeel. Beide lijnen vinden we in één vers bij Amos (3: 2): "U alleen heb ik gekend uit alle geslachten van het aardrijk, daarom zal ik al uw ongerechtigheden aan u bezoeken."

Wie zich verdiept in de brief van Paulus aan de Romeinen komt daarin diezelfde twee lijnen tegen. Dat is van belang, want Paulus staat in de tijd dicht bij ons dan de profeten en bovendien blijkt aldus dat de twee lijnen ook na de komst van "het nieuwe verbond" blijven gelden.

Allereerst Romeinen 11 vs. 28-29: "...naar de verkiezing zijn zij (het volk Israël) geliefden om der vaders wil. Want de genadegaven en de roeping Gods zijn onberouwelijk."

Het is maar één tekst, terwijl heel Romeinen 9-11 over het onderwerp handelt. Het lezen van alle drie deze hoofdstukken verdient aanbeveling. Mijns inziens kan en mag de kerk op grond van onder andere deze tekst spreken van een "onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël". Niet omdat ze beter zouden zijn dan niet-Joden, dat blijkt wel uit het verband. Maar toch blijft Paulus het woord verkiezing gebruiken.

De tweede lijn vinden we in Romeinen 2: 9-11: "Verdrukking en benauwdheid (zal komen) over ieder levend mens, die het kwade bewerkt, eerst de Jood en ook de Griek; (...) Want er is geen aanzien des persoons (of: 'partijdigheid' JMS) bij God."

Voor wie het eerstgenoemde aanvaardt, is het moeilijk antisemitisme te zijn. De tweede voorkomt filosofie, een blinde en kritiekloze liefde voor het Joodse volk en dat is goed want met filosofie is Israël uiteindelijk evenmin gediend.

Israëlsreis

In het eerste artikel vertelde ik over een scherpe discussie tussen, aan de ene kant, theologen uit het westen en, aan de andere kant, uit het Midden-Oosten, die tot niets leidde, als het ware een dialoog

Bijbelse noties landen bij niemand in een luchtledig maar altijd in het kader van de eigen ervaring

boodschap tot de ballingen en tot degenen die in het land achtergebleven waren. Na de val van de hoofdstad (586) troost hij zijn volk en spreekt het moed in voor de toekomst."

De context in hoofdstuk 36: er wordt een land beschreven vol puinhopen en ontvolkte steden. Maar de puinhopen zullen herbouwd worden en het verwoeste land weer bewerkt, want "Ik zal u weghalen" enzovoort. Deze belofte slaat - lijkt me duidelijk - op de terugkeer uit Babel, nadat de Perzische koning Kores daartoe verlof had gegeven.

Nu kan men geloven dat daarmee de belofte nog niet volkomen vervuld was en dat ook de stichting van Israël in het jaar 1948 een vervulling van de oude profetie is. Dan wringt er wel het een en ander: in 1948 waren de steden niet verwoest en het land lag niet braak. Daarentegen werden er in

waar de Joden zelf de wanhopige slachtoffers waren van deportatie en verwoesting.

In een vorig artikel in CW schreef ik over Elias Chacour, Palestijns christen, die als kind door Israëlische soldaten in 1948 uit zijn geboortedorp verdreven werd. Hij bad: "Heer, wees met uw kinderen, onze broeders, de Joden; schenk hun een nieuw hart en neem het stenen hart bij hen weg". Hij koos woorden uit Ez. 36 en wel vers 26. Naarmate dit gebed verhoord wordt, zal het minder moeilijk worden om ook vs. 24 met het huidige Israël in verband te brengen.

Over het lezen en de uitleg van de profeten valt uiteraard heel wat meer te zeggen. Naar ik meen zijn er ten opzichte van het Joodse volk twee hoofdlijnen die je telkens tegenkomt:

- Het is en blijft Gods volk;
- Dat sluit het oefenen van

Johan M. Snoek